

DRAMMEN HAVN

NOTER TIL REGNSKAPET 2019

Note 1

Regnskapsprinsipper

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Regnskapet for Drammensregionens Interkommunale Havnevesen (Drammen havn) 2019 er utarbeidet i henhold til regnskapslovens bestemmelser og etter norske regnskapsstandarder.

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år klassifiseres også som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes og ikke være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Varige driftsmidler aktiveres og avskrives dersom de har en levetid på 3 år eller mer, og kostprisen overstiger 50 000,- NOK. Direkte vedlikehold av driftsmidler blir løpende kostnadsført under driftskostnader. Påkostninger og forbedringer tillegges driftsmiddelets bokførte verdi og avskrives sammen med dette.

Kundefordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering for de enkelte fordringene.

Inntektsføring skjer etter opptjeningsprinsippet som normalt vil være leveringstidspunktet for varer og tjenester. Kostnader medtas etter sammenstillingsprinsippet, det vil si at kostnader medtas i samme periode som tilhørende inntekter inntektsføres.

Skattekostnaden sammenstilles med regnskapsmessig resultat før skatt.

Skattekostnaden består av betalbar skatt (skatt på årets direkte skattepliktige inntekt) og endring i netto utsatt skatt. Skattekostnaden fordeles på ordinært resultat og virkning av prinsippendring og korrigering av feil i henhold til skattegrunnlaget. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er presentert netto i balansen. Utsatt skatt er beregnet med 22% på grunnlag av de midlertidige forskjellene som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter Drammen havn, det 100 % eide datterselskapet Holmen Terminal Drammen AS og tilknyttet selskap Eidos.Eiendomsutvikling AS. Ved konsolidering av datterselskapet er kostmetoden benyttet og for tilknyttede selskap er egenkapitalmetoden benyttet. Interne mellomværender og transaksjoner er eliminert.

Note 2

Administrasjonsinntekter

Administrasjonsinntekter gjelder vårt datterselskap Holmen Terminal Drammen AS. Det årlige avtalte beløpet er på 100 000,- NOK.

Note 3

Skatter

Årets skattekostnad vedrører datterselskapet i konsernet og fremkommer slik:					
Konsern			2019	2018	
Betalbar skatt av årets resultat			405 126	517 163	
Endring skatt ved korreksjonsinntekt					
Endring utsatt skatt			-35 862	-35 380	
Virkning av endringer skatteregler			0	-8 106	
Skattekostnad ordinært resultat			369 264	473 677	
Årets skatt i balansen vedrører datterselskapet i konsernet og fremkommer slik:					
Konsern			2019	2018	
Betalbar skatt av årets resultat			405 126	517 163	
Betalbar skatt i balansen			405 126	517 163	
Oversikt over utsatt skatt:					
Konsern			2019	2018	
Varige driftsmidler			142 467	178 329	
Utsatt skatteforpliktelse			142 467	178 329	

Note 4

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Drammen havn har avtale med Drammen Kommunale pensjonskasse (DKP) om tjenstepensjonsordning for sine ansatte. Ordningen omfatter i alt 19 nåværende og 62 tidligere ansatte. Drammen havn følger regnskapslovens bestemmelser og i tråd med dette er pensjonskostnadene basert på aktuarberegninger utført i samsvar med NRS 6 Pensjonskostnader.

Netto pensjonsforpliktelser:		31.12.2019	31.12.2018
Beregnete pensjonsforpliktelser		42 692 226	44 543 513
Pensjonsmidler		-49 639 223	-43 349 266
Netto faktiske pensjonsforpliktelser		-6 946 997	1 194 247
Akkumulert gevinst/tap		5 397 540	-1 281 233
Netto pensjonsforpliktelser		-1 549 457	-86 986
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelser		-218 473	-12 265
Netto forpliktelse inklusive arbeidsgiveravgift		-1 767 930	-99 251
Årets pensjonskostnad fremkommer slik:			
Årets pensjonsopptjening DKP		1 933 066	2 041 019
Beregnet rentekostnad DKP		1 137 634	1 012 613
Amortisering av akumulert tap/(gevinst)		-1 411 398	-
Forventet avkastning av pensjonsmidler DKP		-1 887 011	-1 763 830
Beregnete pensjonskostnader		-227 709	1 289 802
Differanse mellom beregnet og betalt pensjonspr.		-52 744	-60 075
Endelig pensjonskostnad		-280 453	1 229 727
Aktuarberegnet premieinnbetaling		2 646 160	2 456 328
Årets bokførte pensjonspremie		2 593 416	2 396 253
Differanse		52 744	60 075
<u>Differansen må ses i sammenheng med :</u>			
Innbetalinger til AFP ordningen			
Ansattes medlemsinnskudd til pensjonsordningen			
Ved beregning av pensjonskostnad og netto pensjonsforpliktelse er følgende forutsetninger lagt til grunn:			
		2019	2018
Diskonteringsrente		2,60 %	2,40 %
Forventet lønnsøkning		2,75 %	2,50 %
Forventet økning av G		2,50 %	2,25 %
Forventet pensjonsregulering		1,75 %	1,50 %
Antatt langsiktig avkastning		4,30 %	4,10 %
Korridor grense for amortisering av estimatavvik		10,00 %	10,00 %
Arbeidsgiveravgift		14,10 %	14,10 %

Note 5

Lønnskostnader, godtgjørelser

Lønnskostnader kan spesifiseres slik:

Morselskap			Konsern	
2019	2018		2019	2018
13 250 993	12 716 612	Lønn og andre ytelser	13 250 993	12 716 612
2 269 317	2 156 890	Arbeidsgiveravgift	2 269 317	2 156 890
924 737	1 065 247	Pensjonskostnader	924 737	1 065 247
451 627	573 623	Andre personalkostnader	451 627	573 623
16 896 674	16 512 372		16 896 674	16 512 372

Antall årsverk på Drammen havn er 18,43 fordelt på 19 ansatte. Det er i 2019 utbetalt lønn og godtgjørelse til havnedirektør på 1.238.818,- NOK. Til styret er det utbetalt en godtgjørelse på 442 001,- NOK.

Morselskap			Konsern	
2019	2018		2019	2018
79 000	79 000	Ordinært revisjonshonorar	133 000	108 000
30 000	30 000	Teknisk regnskapsbistand	47 000	47 000
29 000	79 000	Honorar for andre tjenester	39 000	177 000
138 000	188 000		219 000	332 000

Note 6

Leieavtaler

Drammen havn leier av Drammen Eiendom KF Sven Haugesgt. 31 og 32 for ca 1 MNOK i året. Administrasjonsbygningen og Marinaen leies for 0,6 MNOK. Drammen havn leier også Skur 1 til maritim senter for kr. 0 pr. år mot at havna står for og dekker alle kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold. Total årlig leie i 2019 utgjorde 1.035.852,- NOK.

Inntekter knyttet til båtanløp på Tangensiden blir delt mellom Drammen Eiendom KF og Drammen havn med hhv. 75% og 25%.

Drammen Eiendom KF og Drammen havn har inngått en avtale om eiendomsoverdragelse som tro i kraft 01.01.2017, der Drammen havn i hovedsak skal få benytte festeareal «gratis» mot at Drammen Eiendom KF får overta Drammen havn sine eiendommer på Tangensiden. Denne eiendomstransaksjonen vil bli synliggjort i regnskapet for perioden 2017 - 2041.

Avtalen er regnskapsført til virkelig verdi jamfør Norsk Standard. Avtalen som omhandler fremtidig «gratis» festeavtale er verdsatt til 37,5 MNOK. Det er benyttet en yield på 7,5 år. Egenkapitalen er tilskrevet gevinsten av eiendomsoverdragelsen på 24,1 MNOK. Verdien av

«gratis» festeavtale avskrives frem til år 2041 dvs. avskrivning på 1,5 MNOK pr. år. I 2041 vil balansen da vise et underskudd på 13 MNOK som et resultat av eiendomstransaksjonen.

Drammen havn og Drammen kommune/Drammen eiendom har inngått avtale om Drammen havn sin bruk av arealer på Holmen frem til 2041. Det må fremforhandles en ny avtale om bruken av arealene etter 2041.

Note 7

Varige driftsmidler – Morselskap

Morselskap	Transp.-	Maskiner,	Bygninger/	Tomter/ kaier	Fyr	Aktiverte
	midler/kraner	verktøy m.m	Anlegg			Utfyllinger
Hist.ansk.kost 01.01.19	93 112 011	12 435 612	71 401 463	341 100 888	3 387 600	31 377 282
Akk.avskrivninger/ Nedskr. Pr. 01.01.19	76 597 453	11 060 290	58 245 132	72 399 017	3 387 600	17 305 992
Bokført verdi 01.01.19	16 514 558	1 375 322	13 156 331	268 701 871	0	14 071 290
Tilgang 2019	740 000	0	0	24 637 103	0	0
Avgang 2019	0	0	0	0	0	0
Avskrivninger 2019	3 013 389	182 948	1 242 407	2 413 275	0	523 000
Nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Bokført verdi 31.12.19	14 241 169	1 192 374	11 913 924	290 925 699	0	13 548 290
Prosentsats for ord. Avskrivninger	4-10%	6,67-14,3%	2-20%	1,67-2%	2,50 %	1,67 %

Varige driftsmidler – Konsernet Holmen Terminal Drammen AS

Konsern	Transp.-	Maskiner,	Bygninger/	Tomter/ kaier	Fyr	Aktiverte
	midler/kraner	verktøy m.m	Anlegg	mv		Utfyllinger
Hist.ansk.kost 01.01.19	93 112 011	12 435 612	153 394 332	341 100 888	3 387 600	31 377 282
Akk.avskrivninger/ Nedskr. Pr. 01.01.19	76 597 453	11 060 290	123 588 007	72 399 017	3 387 600	17 305 992
Bokført verdi 01.01.19	16 514 558	1 375 322	29 806 325	268 701 871	0	14 071 290
Tilgang 2019	740 000	0	0	24 637 103	0	0
Avgang 2019	0	0	0	0	0	0
Avskrivninger 2019	3 013 389	182 948	2 085 557	2 413 275	0	523 000
Nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Bokført verdi 31.12.19	14 241 169	1 192 374	27 720 768	290 925 699	0	13 548 290
Prosentsats for ord. Avskrivninger	4-10%	6,67-14,3%	2-20%	1,67-2%	2,50 %	1,67 %

Immaterielle eiendeler

Bokført Immateriell eiendel har oppstått i forbindelse med avtale om eiendomsoverdragelse med Drammen Eiendom KF. Kompensasjonen for avhendelse av Drammen havn sine eiendeler på Tangenområdet til Drammen Eiendom KF, har Drammen havn fått rett til å benytte Drammen Eiendom KF sine områder vederlagsfritt.

Denne rettigheten er beregnet til 37,5 MNOK med en avskrivningstid på 25 år.
Se også note 6.

Aktivert verdi:	36 000 000
Akkumulert avskrivning:	3 000 000
Bokført verdi:	33 000 000

Investeringer i varige driftsmidler siste 5 år

Morselskap

	2019	2018	2017	2016	2015
Transp.midler	740 000	0	0	0	115 000
Maskiner, verktøy	0	0	0	0	0
Bygn./anlegg	0	651 051	0	0	12 067
Tomter/kaier	24 637 103	469 077	16.282.431	30.698.678	17 555 620
Sikring Batteriøya	0	0	0	0	0
Pågående utfylling	0	0	0	0	0
Sum	25 377 103	1 120 128	16.698.678	30.698.678	17 682 687

Note 8

Renteinntekter, fordring konsernselskap / Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld

Drammen havn tok opp et lån, juni 2008, på 85,0 MNOK i Kommunalbanken Norge. Lånet går over 30 år og er delt inn i tre like store deler der to har fastrente og ett har flytende rente. Gjeld som forfaller senere enn 5 år utgjør 38,2 MNOK, tilsvarende forrige år utgjorde 41,1 MNOK.

Note 9

Pantstillelser og garantier

2019	2018		2019	2018
53 833 260	56 666 600	Gjeld til kredittinstitusjoner	53 833 260	56 666 600
53 833 260	56 666 600	Sum	53 833 260	56 666 600
		Bokført verdi av eiendeler stilt som sikkerhet for bokført gjeld:		
0	0	Kundefordringer	0	0
11 913 922	13 156 301	Bygninger, bygn.m.anlegg	11 913 922	13 156 301
11 913 922	13 156 301	Sum	11 913 922	13 156 301

Note 10

Aktiverte kostnader

Beløpet gjelder oppfylling av leide arealer på Furuholmen. Grunnen eies av Drammen kommune, som skal overta arealene ved leietidens utløp hhv. 2041 og 2047.

Kostnadene periodiseres over leiekontraktens varighet, for 2019 utgjør dette 523 000,- NOK.

Note 11

Investering i datterselskap og andre selskap

Morselskap

	Eier- andel	Antall	Pålydende	Kostpris/ bokført verdi
Eidos Eiendomsutv. A/S	30%	60	5000	900 000
DH - Lierterminalen AS	100%	20.000	1000	20 000 000
				<u>20 900 000</u>

Datterselskapet Holmen Terminal Drammen AS har et bokført resultat i 2019 på NOK 1 309 206,- og en bokført egenkapital på NOK 53 463 612,- pr. 31.12.2019. Bokført resultat for Eidos Eiendomsutvikling AS er NOK -12 727 854,- og bokført egenkapital NOK 87 992 199,-. Aksjene i Eidos Eiendomsutvikling AS er vedtatt solgt og avtale om salg av Drammen Havn sin eierandel i selskapet, til NOK 225.649.813,-, ble signert 03.03.2020. I forbindelse med aksjesalget er kostnader påløpt i 2019 tillagt aksjenes kostpris, NOK 3.188.781,-.

I juni 2018 jf. sak 17/18 i havnestyret har 50,0 MNOK av Drammen havn sin overskuddslikviditet blitt plassert i et høyrentefond bestående av obligasjoner. Fondet defineres som et anleggsmiddel da det er ment å være en pengeplassering som går over ett år.

Konsern

I konsernregnskapet er Eidos Eiendomsutvikling AS oppført etter egenkapitalmetoden

	Anskaffelses- kost	Bokført verdi 01.01	Resultat- andel	Balanseført verdi
Eidos AS	900 000	23 971 107	-3.818.356	20 152 751
	900 000	23 971 107	-3.818.356	20 152 751

Note 12

Kundefordringer/Andre fordringer

Kundefordringer	Morselskap		Konsern	
	<u>31.12.19</u>	<u>31.12.18</u>	<u>31.12.19</u>	<u>31.12.18</u>
Pålydende	10 910 961	13 044 948	11 490 075	9 702 108

Ikke forfalte kundefordringer i konsernet pr. 31.12.19 utgjør kr 10.539.400,- NOK. Det forfalte beløpet som utgjør kr. 950 675,- skyldes i all hovedsak kunder som er sent ute med betalingen. Fordringene vurderes i all hovedsak å bli innbetalt i 2020. Det er ført kr. 25.040,- til *Tap på fordringer* i 2019. Beløpene er fra 2016 og det er knyttet veldig stor usikkerhet rundt om de vil bli innbetalt.

I forbindelse med Landstrømprosjektet som sto ferdig i slutten av 2019 søkte Drammen havn om tilskudd fra ENOVA. Totalt fikk vi innvilget NOK 8.912.512,- til dette formålet. Vi har mottatt halvparten av tilskuddet hhv. NOK 191.414,- (01.08.2019) og NOK 4.264.842,- (14.01.2020).

Note 13

Bankinnskudd

Morselskap

I posten inngår bundet bankinnskudd som følger:	2019	2018
Skattrekkskonto	1 306 310,-	1 290 253,-
Skyldig skattetrekk utgjør 791 201,- NOK pr. 31.12.2019.		

Note 14

Offentlige avgifter

Drammen havn har pr. 31.12.2019 et tilgodebeløp på merverdiavgift, hos Skatteetaten, på NOK 2 897 665,-. Herav utgjør Bane NOR sitt tilgodebeløp NOK 1.219.863,- (2018/2019), jf. avtale mellom Bane NOR og Drammen havn datert 19.12.2019. Avtalen gjelder til og med momsåret 2025.

Bakgrunnen for avtalen er at da Bane NOR overtok Jernbaneverkets virksomhet knyttet til eierskap, drift og vedlikehold av det nasjonale jernbanenettet, 1. januar 2017, overtok de også en rekke infrastrukturtiltak, herunder blant annet infrastruktur tiltak som skulle overføres vederlagsfritt til Drammen havn. Bane NOR overtok også Jernbaneverkets forpliktelser til å overføre tiltakene til Drammen havn. Da dette ble gjort 18. januar 2018 ble det ikke inngått avtale om at Drammen havn skulle overta justeringsforpliktelsene tilknyttet infrastrukturen. Bane NOR måtte på bakgrunn av dette tilbakeføre momsbeløpet som de hadde fått fradrag for, til Skatteetaten.

Avtalen som er inngått mellom Bane Nor og Drammen havn legger til rette for at Drammen havn kan overta justeringsrett for merverdiavgift i henhold til lov om merverdiavgift av 19.06.2009 § 9-3 og lov om kompensasjon av merverdiavgift av 12. desember 2003 §16 for infrastrukturen som Drammen havn har mottatt fra Bane NOR, og kan da kreve inn momsbeløpet på vegne av Bane NOR.

Note 15

Egenkapital

Morselskap

	Kapitalkonto
Egenkapital 01.01	437 312 315
Årets resultat	<u>18 698 339</u>
Sum	<u>456 010 654</u>

Konsern

	Kapitalkonto
Egenkapital 01.01	492 537 828
Årets resultat	16 189 189
Kostnader salg aksjer i Eidos	<u>- 3 188 781</u>
Sum	<u>505 538 236</u>

Note 16

Eierforhold

Eierforholdet til Drammen havn er som følger

Drammen kommune	55%
Lier kommune	18%
Røyken kommune	9%
Hurum kommune	9%
Svelvik kommune	9%

Eierstrukturen til Drammen havn endres fra og med 01.01.2020 ved at Svelvik kommune blir en del av Drammen kommune og Røyken og Hurum kommune blir en del av Asker kommune. Asker kommune blir en ny eier.

Note 17

Transaksjoner med nærstående

Transaksjoner med nærstående skjer på markedsmessige vilkår.